

پوهنیار نورمحمد حشمت^۱

پوهندوی سیف الله ضیایی^۲

خلاصه

افغانستان یک کشور محاط به خشکه است. عدم موجودیت بحر در سرحدات افغانستان به افغانستان یک سلسله مشکلات را به بار آورده است. از جمله تجارت و رشد اقتصادی را به کندی مواجه کرده است. بناً باز شدن دهلیز های تجارتي میان کشور های منطقه از طریق دیپلماسی فعال منطقه ای میتواند گره این مشکل را بکشد. راه لاجورد به عنوان یک دهلیز منطقه ای بسیار حساس ارزش اقتصادی، فرهنگی، استراتژیکی و امنیتی به افغانستان دارد.

این دهلیز افغانستان را به کشور های آسیای مرکزی و از آن طریق به کشورهای اروپایی وصل میکند. برعلاوه این راه کشورهای آسیای جنوبی را به آسیای مرکزی وصل میکند. وصل شدن این کشور نه تنها از نقطه نظر اقتصادی بسیار مهم است بلکه از نقطه نظر امنیتی و سیاسی نیز از اهمیت فوق العاده بالایی برخوردار است. افغانستان با دیپلماسی فعال و از طریق این راه میتواند مثل دبی به عنوان یک مرکز بزرگ تجارتي مبدل گردد. اما برای انکشاف و توسعه این راه نیاز به تعقیب تعهدات کشور های عضو موافقتنامه با ابتکارات عملی و برنامه های دقیق امکان پذیر است.

البته در نوشتار این مقاله از روش توصیفی و تحلیلی استفاده به عمل آمده است. شیوه تحقیق بیشتر کتابخانه یی است و به موافقتنامه منعقد شده میان کشورهای عضو و سایر کتب تاریخی استناد میگردد.

کلید واژه : راه لاجورد، اهمیت اقتصادی راه لاجورد، جایگاه استراتژیکی، اهمیت فرهنگی

^۱ عضو هیأت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه البیرونی: نویسنده مسئول
^۲ عضو هیأت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه البیرونی : تقریظ دهنده

مقدمه

قاره آسیا امروز از هند تاجاپان و از سرزمین شوروی تاندونزی بیش از نیمی جمعیت دنیا را در خود دارد. آسیای امروز در دروند توسعه به گونه ای پیش رفته است که تا کنون چنین تحولی نه فقط در آسیا بلکه در سرتاسر کره زمین نیز سابقه نداشته است. {فائزه،؟؛۱} افغانستان به عنوان یک کشور آسیای در قلب این قاره موقعیت دارد. کشور افغانستان در گذرگاه تاریخ با توجه به استراتژییک بودن مورد تاخت و تاز کشورهای جهان قرار گرفته است. این کشور آسیای مرکزی را با آسیای جنوبی ، چین و جاپان را با کشورهای اروپایی وصل میکند.

استراتژییک بودن این کشور باعث شده که همیشه مورد توجه کشورها از نقطه نظر قرارگیرد. بیشترین کشورها از عینک نظامی به این کشور نگریسته اند و چشم طمع را دوخته اند. اما در دهه اخیر افغانستان جایگاه استراتژییک خود را از نقطه نظر اقتصادی و تجارتي نیز در سطح آسیا و نظام بین المللی پیدا کرده است.

با روی کار آمدن حکومت وحدت ملی و در رانس قرار گرفتن محمد اشرف غنی رئیس جمهور کشور جایگاه اقتصادی کشور افغانستان بیشتر احساس میگردد. با گذشت هر روز این نقش این کشور در معادلات اقتصادی و تجارتي در حال افزایش است. دهلیز های اقتصادی از جمله راه لاجورد اهمیت این کشور را در معادلات اقتصادی کشورها بیشتر میکند.

راه لاجورد کلید پیشرفت اقتصادی افغانستان است. این دهلیز میتواند افغانستان را از احتیاجی به بند گوادر کراچی پاکستان بی نیاز بسازد. راه لاجورد از گذشته های دور مورد توجه کشورهای جهان بوده است این کشور را به مرکز تجارتي کشورهای منطقه مبدل میکند. آنچه مهم است این است که رهبری حکومت افغانستان بتواند از فرصت بدست آمده استفاده بهینه نماید. ایجاد زمینه ها برای آمد سرمایه گذاری های کشورهای منطقه و تشویق کشورهای آسیای جنوبی به تجارت از طریق این کشور به اروپا میتواند زمینه های بیشتر تجارت و توسعه اقتصادی فراهم سازد.

بیان مسأله

افغانستان کشوریست محاط به خشکه. محدود به خشکه بودن باعث گردیده است که این کشور درد و رنج ورود و صدور کالا های تجارتي را بکشد. عدم رشد تجارتي باعث فقر، تنگدستی، بیکاری ، جنگ و نا امنی در کشور گردیده است. عامل اساسی چند دهه جنگ در افغانستان نیز محاط به خشکه بودن است. کشورهای همسایه این مشکل دوری از بحر را عامل فشار بر افغانستان قرار داده اند و از این نقطه همیشه مردم افغانستان صدمه دیده اند.

در دهه اخیر که روابط حسنه میان افغانستان و کشورهای همسایه ، منطقه و جهان رونق میابد. دهلیز های تجارتي نیز در سیاست خارجی و اولویت حکومت افغانستان قرار میگیرد.

تا سال ۱۳۹۴ به صورت گسترده، افغانستان تنها از طریق مرزهای جنوبی خود با جهان وصل می شد و اموال وارداتی و صادراتی کشور، از طریق بندر کراچی پاکستان به سایر کشورها می رسید. در حال حاضر؛ اما وضعیت کاملاً دگرگون شده است؛ افتتاح بندر چابهار، افتتاح دهلیز هوایی با کشور هند، بهره برداری از خطوط آهن مشترک افغانستان با کشور ترکمنستان و امضای موافقتنامه نهایی دهلیز لاجورد، دروازه های جدیدی را فرا راه تجارت، ترانزیت و ترانسپورت افغانستان و منطقه گشوده است، که نتیجه آن رونق اقتصاد منطقه، گسترش همکاریها و همگرایی های منطقه ای، ترویج تعامل به جای تقابل درمنافع کشورهای منطقه و تبدیل شدن افغانستان به قطب ترانزیت آسیا خواهد بود. (دانش، ۲۰۱۷:؟)

پیشینه تحقیق

راه لاجورد یک دهلیز تجاری بسیار مهم کشور است که افغانستان را به کشورهای آسیای مرکزی وصل و از آن طریق تجاران افغانستان میتوانند اموال تجاری خود را به بازارهای اروپا به فروش برسانند. پیرامون این مبحث بسیار زیاد مهم با توجه به جدید بودن اهمیت آن کدام تحقیق کامل و جامع صورت نگرفته است. سایت های ماندگار و هشت صبح مقالاتی پیرامون این مسیر تجاری به دست نشر سپرده شده اما بطور علمی پیرامون اهمیت بحث همه جانبه صورت نگرفته است.

ضرورت و اهمیت

۱. راه لاجورد یک مسیر مهم تجاری است که در رشد و پیشرفت اقتصادی افغانستان نقش اساسی دارد. بنأ تحقیق پیرامون این موضوع از جایگاه ویژه ای برخوردار است.
۲. راه لاجورد افغانستان را به کشورهای همسایه، منطقه و جهان وصل میکند و از نقطه نظر تاریخی اهمیت ویژه ای برای افغانستان داشته است. بنأ مطالعه اهمیت این راه ضرورت جامعه افغانستان و حکومت است.

هدف اصلی تحقیق:

تبیین اهمیت استراتژیک، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی راه لاجورد برای افغانستان.

اهداف فرعی قرار ذیل اند:

۱. تشخیص نقش راه لاجورد در مبادلات اقتصادی افغانستان.
 ۲. مطالعه تاثیر راه لاجورد بر امنیت افغانستان و کشورهای منطقه.
- سوال اصلی: راه لاجورد در انکشاف اقتصاد پایدار و امنیت افغانستان چه نقشی محوری را ایفا میکند؟

سوالات فرعی

۱. از نقطه نظر سیاسی راه لاجورد در همگرایی منطقه ای از چه اهمیت و جایگاهی برخوردار است؟
۲. موقعیت استراتژیک افغانستان بر رونق این بزرگ راه تجاری اقتصادی چقدر تاثیر گذار است؟
۳. چالشها و تهدیدات سیاسی امنیتی فرا راه لاجورد کدام ها اند؟

روش انجام تحقیق: در انجام این تحقیق از روش توصیفی و تحلیلی استفاده به عمل می آید. شیوه تحقیق بیشتر کتابخانه یی است و به کنفرانس های بین المللی ، قوانین نافذه کشور و گزارشات مراجعه میگردد.

کشورهای عضو موافقتنامه راه لاجورد

موافقتنامه ی تاریخی ترانسپورتی و ترانزیتی مسما به راه لاجورد میان افغانستان و ترکمنستان، آذربایجان، گرجستان و ترکیه، کشورهایی که این راه از خاک آنان عبور می کند به تاریخ ۲۴ عقرب ۱۳۹۶ در هفتمین نشست منطقه ی ریکا در عشق آباد پایتخت ترکمنستان امضا شد.

سیرتاریخی راه لاجورد

نام راه لاجورد از راه تاریخی مشتق گردیده است که افغانستان لاجورد و دیگر سنگ های قیمتی در حدود ۲۰۰ سال قبل به بحیره سیاه ، روسیه ، بالکان ، اروپا و شمال افریقا انتقال و صادر میکرد. آغاز موافقتنامه ترانسپورتی، ترانزیتی و تجارتي راه لاجورد در سال ۲۰۱۲ با این دیدگاه که اتصالات منطقه ای اقتصادی ، تجارتي میان کشورهای های افغانستان، ترکمنستان ، آذربایجان ، گرجستان و ترکیه انکشاف داده شود طرح و تدوین شد (recca.af).

مبدا و مسیر راه لاجورد

مسیر راه لاجورد از بندرهای خشکه آقینه و تورغندی افغانستان آغاز شده، از آن جا به بندر ترکمن باشی، بندر بزرگ ترکمنستان در جوار بحیره کسپین وصل شده و بعد پس از پیمودن آن بحیره، به بندر باکو در آذربایجان میگردد. از آن جا به گرجستان ادامه یافته و از طریق بندرهای پوتی و باتومی آن کشور به بحیره سیاه وصل می شود. البته تا این نقطه اکتفا نکرده و آن را از مسیر قارص، شهرک ترانزیتی در شرق ترکیه به انقره و استانبول و بحیره ی مدیترانه نیز وصل میگردد. از مسیر ترکیه و بحیره مدیترانه کشور افغانستان به بازار های اروپا وصل میگردد. راه لاجورد کوتاه ترین مسیر موجود برای دسترسی افغانستان به بحیره سیاه و مدیترانه میباشد. استفاده از راه لاجورد میتواند کاهش چشمگیر را در زمان و قیمت انتقال اموال تجارتي کشورهای منطقه به وجود می آورد. برعلاوه اتصال افغانستان ، سایر کشورهای آسیای جنوبی را با آسیای مرکزی ، حوزه قفقاز و اروپا نیز فراهم میسازد. سهولت در خدمات گمرکی ، آسان سازی شرایط ویژه و تسهیل حمل و نقل کالا و مسافری از مشخصات عمده متن موافقتنامه محسوب می شود (مرکز اطلاعات و رسانه های حکومت دولت جمهوری اسلامی افغانستان: ۱۳۹۵)

اولویت های کلیدی متوسط تا دراز مدت عبارت اند از :

۱. توسعه وضعیت جاده و امکانات ترانزیتی به امتداد بزرگ راه ها.
۲. توسعه ارتباطات خطوط ریل میان افغانستان و ترکیه و منطقه.
۳. انکشاف مدل های مختلف بندرگاه های تجارتي در مناطق کلیدی اعضای راه لاجورد.

۴. به عهده گرفتن سازوکارهای حسابداری در مناطق اقتصادی سرحدی و مناطق آزاد تکتس و مالیه میان راه رو های کشورهای عضو. (recca.af)

موقعیت استراتژییک افغانستان و نقطه اتصال کشور ها

افغانستان که در دوره پس از جنگ سرد اهمیت ژئو استراتژیکی برای غرب در راستای تهدیدات اتحاد جماهیر شوری یافته بود در مقطعی پس از جنگ اهمیت ژئو استراتژییک خود را از دست داد. اما تحولات پس از ۱۱ سپتامبر نقش مهمی در باز خیزی نقش مهم و حیاتی ژئو استراتژییک افغانستان در سطح جهانی داشت. این اهمیت در مسیر تحولات سیاسی در نظام بین المللی در طی چند دهه آینده حفظ خواهد شد چه در سطح هژمونیک جهانی ایالات متحده و چه در سطح سیستم های منطقه ای رای حضور هژمون جهانی زیرا موقعیت استراتژییک افغانستان در کانون چند سیستم منطقه یی مانند شبه قاره هند، آسیای مرکزی ، خاورمیانه بزرگ ، خلیج فارس و چین همچنان پابرجاست خواهد بود.

جایگاه افغانستان در ژئو استراتژیی نظام نوین مستلزم درک فرایندی است که در منطقه ژئوپلیتیک خاورمیانه به عنوان یکی از مهمترین سیستم های تابعه ژئو استراتژیی ایالات متحده امریکا رخ میدهد و نز درک فرایند هایی که در منطقه جنوب آسیا و به خصوص جایی که افغانستان ، پاکستان و شبه قاره هند در آن به هم متصل است می شوند.

اهمیت اقتصادی راه لاجورد

رشد با کیفیت پایدار اقتصادی ، یک نیروی عمده برای کاهش فقر و ایجاد اشتغال و کارایی میباشد. انکشاف وسیع اقتصادی متوقعه از مدرک مس ، گاز طبیعی ، پترول و مواد گرانبهای دیگر، به طور قابل ملاحظه در روند رشد صادراتی کمک خواهد کرد. دولت متعهد است تا حجم صادرات را افزایش داده و به طرف صادرات بهادر و با ارزش بلندتر و تحکیم یک سیاست تجارت آزاد، گام گزارد. بهبود زمینها های مساعد برای سکتور تجارت، به عنوان یک اولویت کلیدی دولتی ، هم در جهت بهبود رقابت و هم در جهت حمایت از رشد صادراتی کمک خواهد کرد. توسعه سکتور معادن و رشد صادرات به اساس استخراج و استفاده از منابع ، انتظار میرود تا به حیث یک منبع عمده رشد اقتصادی ، درکنار فعالیت های زراعتی ، نیز دارای ارزش بلند بوده که این دو در پروسه اشتغال زایی کمک خواهد نمود. (ستراتژیی انکشاف ملی افغانستان، ۱۳۸۷-۱۳۹۱): ۱-۳۶). بناً راه لاجورد برای افزایش صادرات که استراتژیی انکشاف ملی افغانستان نیز بر آن تاکید داشته است اهمیت قابل ملاحظه بر اقتصاد افغانستان دارد. مکاتب اقتصادی به شمول مکتب مرکانتلیزم نیز برای رشد اقتصادی تاکید بر افزایش صادرات داشته است.

بنابر این راه لاجورد مثل سایر دهلیز های تجارتي اقتصاد افغانستان را به یک اقتصاد پایدار مبدل میسازد. افغانستان میتواند از این طریق به رشد اقتصادی قابل ملاحظه و چشم گیری نایل آید.

نقش راه لاجورد پیرامون مبادلات فرهنگی کشورهای عضو

پیرامون مبادلات فرهنگی میان کشورها میثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی چنین مشعر است " کلیه ملل دارای حق خودمختاری هستند. به موجب حق مزبور ملل وضع سیاسی خود را آزادانه تعیین و توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی خود را آزادانه تأمین می کنند" (میثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی، مصوب ۱۳۴۵/۹/۲۵ شمسی). در چهار چوب همین میثاق کشور های عضو راه لاجورد مبادلات فرهنگی را توسعه میدهند. بناً موافقتنامه راه لاجورد باعث پیوند فرهنگی میان کشورهای عضو میگردد. فرهنگ غذا خوری، تنوع در لباس ها ، رسم و رواج ها و حتی باعث وحدت قوانین میگردد.

نقش موافقتنامه راه لاجورد پیرامون مسایل اجتماعی و امنیتی افغانستان

جایی شکی نیست که تاسیسات گاز طبیعی و نفت آسیای مرکزی و ذخایر این منطقه به عنوان یک سرمایه استراتژیک مورد هدف مناقشات سیاسی و اقتصادی قرار گرفته است. امروز آمریکا، چین ، هند و روسیه در میان سایر کشورها برای تسخیر مارکیت های انرژی آسیای مرکزی در رقابت اند. مشاهدین آسیای مرکزی ، به خصوص پالیسی سازان معتقد اند که امروز منطقه در تجربه کردن ضد و بند بر سر منابع انرژی میباشد. (Moran and Russell, 2009:135).

بناً افغانستان که در همسایگی کشورهای آسیای مرکزی قرار دارد، چین و هند را به آسیای مرکزی وصل میکند و آمریکا نیز در قلب این کشور جای گرفته است جایی شکی نیست که در آتش نفت و ذخایر طبیعی میسود. راه حل از این بن بست چیست ؟ راه حل راه لاجورد است. برای اینکه افغانستان از شر تهدیدات امنیتی در امان بماند یگانه راه این است که به مرکز تجارتي و عبور کالا های تجارتي مبدل گردد. کشورهای پاکستان ، هند ، چین و حتی آمریکا به خاطر تامین امنیت خود شان به افغانستان از دید تجارتي و اقتصادی بنگرند. حکومت افغانستان زمانی میتواند جلب توجه کشورهای منطقه و جهان را به خود بکشاند که همچو دهلیز های تجارتي را در کشور بستر سازی نماید. تنها بستر سازی و افتتاح همچو دهلیز های تجارتي کافی نیست بلکه در صدد طرح و تدوین و تطبیق استراتژی های عملی تطبیقی باشد.

راه لاجورد از نقطه نظر نگارنده کلید تامین امنیت و صلح پایدار و مثبت افغانستان است. اما شرطش این است که پالیسی سازان حکومت افغانستان منحصیث یک معبر بتوانند از این ناحیه نفع ببرند.

نقش راه لاجورد در همگرایی منطقه یی

چالشها و تهدیدات امنیتی و سیاسی فرا راه لاجورد

یافته های تحقیق

۱. افغانستان در آتش نفت میسوزد. چونکه این کشور از نقطه نظر استراتژیک میان کشورهای دارای ذخایر و منابع طبیعی کشورهای حوزه خلیج فارس و آسیای مرکزی (بحیره سیا) قرار گرفته است.
۲. راه لاجورد کلید صلح و یگانه راه انکشاف اقتصادی افغانستان است. اما این انکشاف اقتصادی زمانی امکان پذیر است که سیاستمداران بتوانند در قسمت پالیسی های عملی منطوقوی گام های عملی بردارند.

۳. افغانستان میان کشورهای قدرتمند منطوقی با دندان های هستوی قرار گرفته است. این کشور ها طمع و توقع تسلط بر منابع نفتی و ذخایر طبیعی را دارند. تسلط آمریکا بر همین منابع غیر قابل انکار است. اما برای حل معضل حکومت افغانستان با دیپلماسی فعال زمینه های استفاده مشروع و قانونی استفاده از ذخایر را در کشور محیا سازد. چون جنگ و رقابت بر سر نفت و منابع است.

مباحثه

راه لاجورد بهترین بستر برای وصل شدن آسیای جنوبی به آسیای مرکزی و اروپا است. کشورهای آسیای جنوبی به شمول هند اموال تجارتي خود را از طریق افغانستان به آسیای مرکزی به فروش برسانند و نفت و گاز را از کشورهای آسیای مرکزی خریداری نمایند. اما سوال اینجاست که حکومت افغانستان چگونه میتواند زمینه های مذاکره و گفتگوهای موافقتنامه های تجارتي را میان کشورهای مساعد سازد؟ آیا گروه های درگیر و مخالفین مسلح با مداخلات شان حکومت افغانستان را اجازه میدهند که در یک فضای امن از راه لاجورد نفع ببرد؟

مناقشه

مثل راه لاجورد سایر دهلیز های تجارتي مثلاً راه ابریشم ، پروژه تاپی ، پروژه کاسا یک هزار ، دهلیز های هوایی تجارتي نیز وجود داشته است. سوال اینجاست که حکومت افغانستان چند فیصد از سایر دهلیز های تجارتي استفاده بهینه نموده است که حالا به راه لاجورد امیدوار بوده باشد؟

نتیجه گیری

راه لاجورد اهمیت قابل ملاحظه استراتیژیک اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی برای افغانستان و منطقه دارد. این راه کشورهای منطقه جنوب آسیا را به کشورهای آسیای مرکزی و به اروپا از طریق افغانستان وصل میکند.

این راه نه تنها از نقطه نظر اقتصادی بلکه از نقطه نظر امنیتی نیز برای کشور افغانستان مهم است. با ایجاد راه لاجورد کشور افغانستان از نقطه نظر اقتصادی مرفع میگردد. رفاه و آسایش باعث پیشرفت اقتصادی و کاهش فقر میگردد. کاهش فقر و تنگدستی نقش اساسی در جلوگیری از جنگ و آمدن صلح در افغانستان دارد.

افرادی که از تنگدستی به گروه ها و شبکه های مخل نظم عامه ملحق میشوند دیگر نمیخواهند جان ، مال و اولاد شان را در معرض خطر قرار بدهند و از این ناحیه پیکر جامعه را متضرر سازند. اجرایی شدن موافقتنامه راه لاجورد به ایجاد شبکه منظم و منسجم ترانزیتی و ترانسپورتي از افغانستان تا اروپا کمک خواهد کرد و مردم منطقه و فرا منطقه از تاثیرات عظیم اقتصادی آن بهره مند خواهند شد.

پیشنهادات

۱. توجه جدی حکومت افغانستان پیرامون پلان های تطبیقی متن موافقتنامه راه لاجورد.

۲. زمینه سازی بهتر همکاری های منطقه‌ای در چهارچوب این موافقتنامه از طریق دیپلماسی فعال وزارت امور خارجه و اعتماد سازی میان کشورهای عضو.
۳. ایجاد کمیته های بین الوزارتی شرکا و ادراک ذیدخل در راستای تطبیق این موافقتنامه.
۴. توجه بیشتر نهاد های امنیتی در مناطق مرزی افغانستان و کشورهای عضو موافقتنامه.

مأخذ

قرآن کریم.

جمهوری اسلامی افغانستان. (۱۳۸۷-۱۳۹۱). استراتیژی انشکاف ملی افغانستان، دارالانشای استراتیژی انشکاف ملی افغانستان قصر گلخانه ، صدارت عظمی کابل ، افغانستان.

دانش ، ضیا. (۲۰۱۷). افغانستان چشم انداز تجارت ، ترانزیت و ترانسپورت: آژانس خبری پژواک.

صارم ، م. (۱۳۸۴). *قانون مدنی افغانستان* : انتشارات قدس.

عبد الله ، ن. (۱۳۹۵). *شرح قانون مدنی افغانستان حقوق بین الملل خصوصی* ، چاپ هشتم افغانستان: انتشارات سعید.

فائزه، توکلی. (؟) . روند فعالیت اقتصادی، اجتماعی سازمانهای غیر دولتی زنان در کشورهای اسلامی قاره آسیا:

میثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی مصوب ۱۶ دسامبر ۱۹۶۶ میلادی

(مطابق با ۱۳۴۵/۹/۲۵ شمسی) ۴. (مرکز اطلاعات و رسانه های حکومت دولت جمهوری اسلامی افغانستان:

(۱۳۹۵

Moran, Daniel and A.Russell, James.(2009). Energy Security and Global Politics

The militarization of resource management, USA and Canada: Routledge.

Online: ensani.ir

Online: www.gmic.gov.af

Recca.af website

Refugee Rights in the system of international law

By: Assistant Prof. Noor
Mohammad Hashmat
Department of Public Law Faculty of
Law and Political Science
Albironi University

Abstract

Refuge law is an important issue of international private law which has been entered in private international law in the recent years. Instability and development of war in the countries and violation of national and international law darken the issue of refuge. War and despotism causes that the citizens of a country become as a refugee in the other countries.

Therefore, in order to realize condition and rights of refugee, it's necessary to debate the rights of refugee very comprehensively. The aim of the debate and research is that, both refugee and the statesman awakening from the rights of refugee in the system of international law.

In this research qualitative and analytical methods of research will be used. We will use methods of library facilities, law and international documents will be used.

Key words: Refugee right, causes of refugee, refugees law condition in the international system.